Maiju Mäki

Leevi löytää ystävän

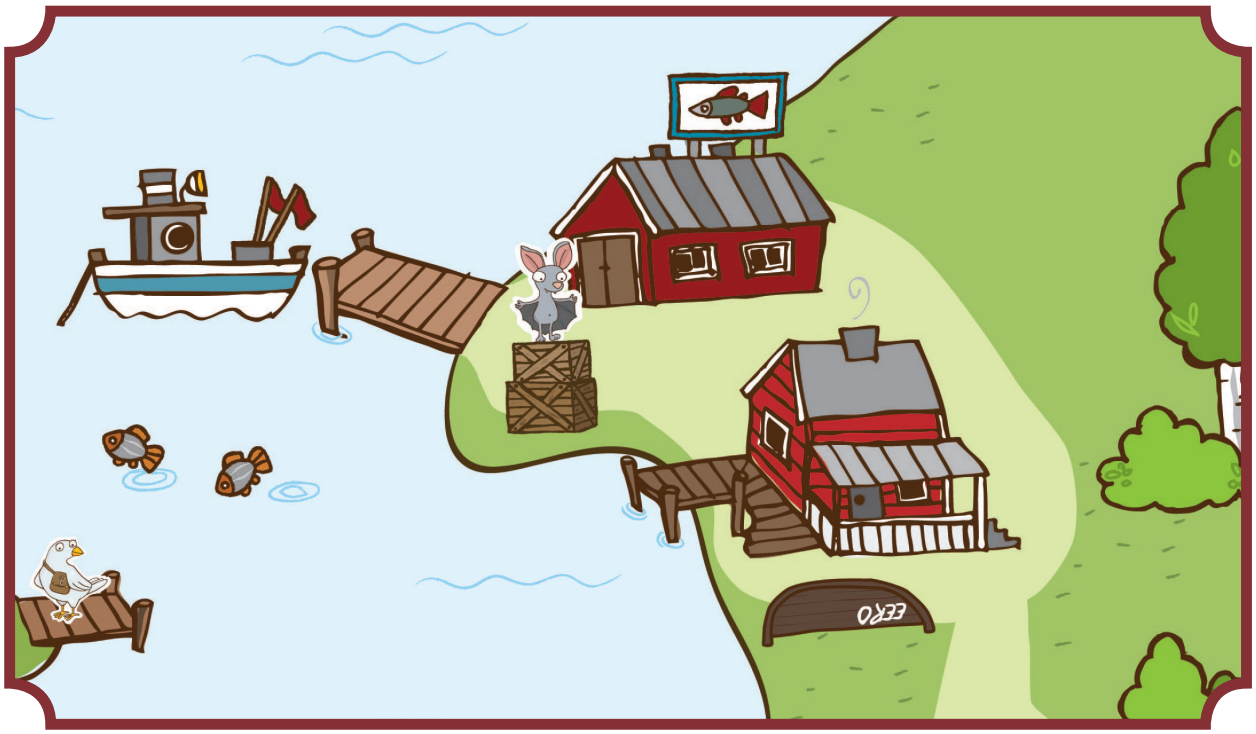

Sisällys

Hyviä uutisia
Pöllö kiipelissä
Taitava isäpöllö
Kettu hyökkää!

Oheistehtävät

JULKAISIJA: Oppimateriaalikeskus Opike, Kehitysvammaliitto ry • Linnoitustie 2 B, 02600 Espoo
puh. (09) 3480 9350 • opike@kvl.fi • www.opike.fi • Kuvat: Tiia Lehto
© 2023 Kehitysvammaliitto ry

Hyviä uutisia

Oli ilta.
Leevi Lepakko heräsi
hyväntuuliseen hyräilyyn.
Se kuului alakerrasta.
Leevi asui kalasatamassa
vanhan mökin ullakolla äitinsä kanssa.
Koska Leevi oli lepakko, hän
valvoi öisin ja nukkui päivisin.

Mökin ullakolle kuuluivat usein
kalastajien äänet.
Kalastajat perkasivat saaliinsa mökissä ja
jäivät sinne usein syömään tai lepäämäänkin.
Kalastajien seuraaminen
oli Leevistä mielenkiintoista.

Nyt Leevi päätti lentää katsomaan,
hyräilikö mökissä Eero.
Eero oli kalastaja.
Jos hän palasi mereltä iloisesti hyräillen,
se tarkoitti, että hänellä oli ollut kalaonnea.

Leevi lensi ullakolta alas mökin ikkunaan
ja kurkisti sisään.
Hän oli oikeassa:
Eerolla oli ollut hyvä kalaonni.
Eeron jalkojen juuressa oli
iso laatikollinen täynnä kaloja,
joita hän nyt perkasi.

Kalat oli pian perattu,
ja Eero lähti nukkumaan.
Leevin piti siis keksiä jotain muuta tekemistä.
Hän lensi äitinsä luo.
– Mitä minä tekisin? Leevi kysyi äidiltään.
Ilman kaveria ei voi tehdä mitään kivaa.
Yksin on tylsää, Leevi tunnusti.
Leevin siivet ja pää
painuivat murheesta alas.

Onneksi äidillä oli Leeville mukava uutinen.
Se varmasti piristäisi Leeviä.
– Lähistölle on muuttanut pöllöperhe.
Heillä on samanikäinen poika kuin sinä.

Leevi innostui.
Hän saisi vihdoin ystävän,
joka valvoisi hänen kanssaan öisin.
He voisivat leikkiä yhdessä!

Ilta vaihtui jo yöksi.
Leevi päätti lähteä tapaamaan uutta pöllöpoikaa.
Äiti oli kertonut, missä pöllöperhe asui.
Heidän kotinsa oli korkeassa ja paksussa männyssä,
joka seisoi Eeron mökin pihalla.
Männyssä oli iso linnunpönttö.
Eero oli nikkaroinut sen kauan sitten.
Pönttö oli ollut tyhjillään monta vuotta.
Eeron iloksi pönttö oli
vihdoin saanut uudet asukkaat.

Leevi tiesi missä suuri mänty sijaitsi.
Sen näki hyvin ilmasta käsin.
Mänty kohosi muiden puunlatvojen yläpuolelle.

Leevi lähti liitelemään mäntyä kohti.
Oli jo hyvin pimeää.
Tarkkojen aistiensa avulla hän väisteli taitavasti
puiden oksia ja teiden varsilla
kulkevia sähköjohtoja.

Pöllö kiipelissä

Leevi lähestyi pöllöperheen kotia.
Äkkiä jostain kuului vaimeaa huhuilua.
Leevi höristi suuria korviaan.
– Huhuu, kuuleko kukaan?
Huhuu, auttakaa minua! ääni huuteli.
Leevillä oli hyvä kuulo.
Hän lähti heti katsomaan,
kuka pimeässä oikein huhuili.

Leevi suunnisti ääntä kohden.
Mitä matalammalle Leevi lensi,
sitä voimakkaammin ääni kuului.
Lopulta Leevi vaistosi,
että oli ihan lähellä huhuilijaa.
Ääni kuului Eeron pihalta,
marjapensaiden juurelta.
Huhuilijaa ei vain näkynyt.

– Missä sinä olet? Leevi kysyi.
– Täällä pensaan alla, vieno ääni vastasi.
Leevi kiersi pensasta ympäri,
kunnes löysi huhuilijan.

© Oppimateriaakeskus Opike 2023

Se oli pieni pöllönpoikanen.
Nähdessään pöllön tilanteen
Leevi ei voinut vastustaa kiusausta
ja kysyi huvittuneena:
– Hei, oletko sinä solmussa?

Pöllöpoika oli sotkeutunut lintuverkkoon.
Verkko oli heitetty marjapensaiden päälle,
jotta linnut eivät söisi pensaan marjoja.
Kun pöllö oli yrittänyt päästä verkosta irti,
se oli kiristynyt yhä tiukemmalle.

– Minä olen Leevi. Kuka sinä olet?
Leevi kysyi uteliaana.
– Minun nimeni on Pete Pöllö.
Me muutettiin tänne juuri.
Jahtasin äsken hiirtä,
joka piiloutui pensaan alle.
Syöksyin hiiren perään pensaaseen,
enkä huomannut verkkoa.
Auttaisitko minua pääsemään irti?
Pete kysyi toiveikkaana.

– Totta kai. Ystävä hädässä tunnetaan,
Leevi ilmoitti iloisesti,
kun huomasi löytäneensä
etsimänsä ystävän.

– Mutta miten me saamme sinut irti verkosta?
Olet pahoin takertunut siihen.
Verkko pitää rikkoa, Leevi tuumasi.

Leevi alkoi purra verkkoa poikki.
Naruja oli kuitenkin valtava määrä,
ja pian Leevin hampaita alkoi särkeä.
– Anteeksi, en jaksa purra kaikkia
naruja poikki, Leevi totesi suutaan pidellen.

Pojat pohtivat yhdessä ratkaisua pulmaan.
Sitten Leevillä välähti.
Nyt tarvittaisiin sakset!
Hän oli nähnyt, kuinka Eero leikkasi
joskus kalaverkkoja saksilla.
Mutta miten sakset saataisiin
kalasatamasta tänne?
Ne olivat liian painavat Leevin kannettavaksi.

Viimein Pete keksi:
– Hae meidän isä apuun.
Hän jaksaa varmasti kantaa sakset tänne.

Leevi nyökkäsi vastaukseksi.
Hän lähti heti lentämään kohti ystävänsä kotia.

Taitava isäpöllö

Leevi laskeutui Peten kodin oven
edessä olevalle oksalle.
Hän hengitti syvään ja koputti oveen.
Leevi vähän pelkäsi isoja pöllöjä.

Oven avasi Peten isä.
Hän oli valtavan suuri.
Niin suuri, että hänen kehonsa
peitti koko oviaukon.
– Kukas sinä olet? isä kysyi matalalla äänellä.
– Olen Leevi, Peten uusi ystävä.
Pete on juuttunut lintuverkkoon.
Tarvitsemme apuasi,
Leevi selvitti nopeasti.

Peten isä oli heti valmiina auttamaan.
Leevi kertoi suunnitelman:
satamasta pitäisi hakea sakset.
Isän mielestä ajatus oli hyvä, mutta vaarallinen.
– Ihmiset ovat arvaamattomia.
Ne voivat vahingoittaa meitä,
isäpöllö sanoi.
Hän oli kuitenkin valmis
yrittämään uhkarohkeaa temppua.

Leevi ja isäpöllö lähtivät yhdessä
liitämään kohti kalasatamaa.
Perillä he laskeutuivat lyhtypylvään päälle
lähelle kalastajien mökin ovea.
Leevi kertoi missä Eero piti saksiaan.

Mökin ovea pidettiin kesäisin paljon auki,
koska perattujen kalojen haju piti saada ulos.
Onneksi ovi oli auki nytkin.
Eräs kalastaja oli juuri tullut ulos
eikä sisällä näkynyt muita ihmisiä.

Sopiva hetki oli koittanut.
Isäpöllö levitti valtavat siipensä ja
lensi äänettömästi ovesta sisään.
Leevi pidätti hengitystä ulkopuolella.

© Oppimateriaakeskus Opike 2023

Häntä jännitti kauheasti.
Leevi näki, kuinka isäpöllö löysi sakset
ja nappasi ne pitkiin teräviin kynsiinsä.
Sitten pöllö liiteli äänettömästi ulos.
– Isona minustakin tulee noin rohkea
ja taitava lentäjä, Leevi huokasi,
kun Peten isä laskeutui hänen viereensä.

Aikaa ei ollut hukattavaksi.
Isäpöllö levitti siipensä uudelleen ja
sanoi Leeville:
– Nouse selkääni niin pääsemme
nopeammin perille.
Leevi loikkasi isäpöllön leveään selkään
ja yhdessä he nousivat lentoon
lyhtypylvään nokasta.

Leevi puristi kynsillään pöllön suuria sulkia.
ja siristi silmänsä voimakkaan ilmavirran takia.
Hän ei ollut koskaan mennyt niin lujaa vauhtia.
He suuntasivat kurssinsa suorinta tietä
kohti Eeron kotipihaa ja marjapensaita.

Kettu hyökkää!

Pelastajat olivat jo melkein perillä,
kun Leevi äkkiä huomasi jotakin kauheaa.
Heidän alapuolellaan, aivan lähellä marjapensaita
vilahti häivähdys punaista turkkia.
Kettu vaani Peteä!

Nyt isäpöllölle tuli toden teolla kiire.
Isäpöllö lensi pensaita kohti niin nopeasti
kuin siivistään ehti.
Lentoa hidasti juuri alkanut vesisade.
Sade kasteli höyheniä ja heikensi näkyvyyttä.

Pensaan juurella märkä Pete odotti jo
kärsimättömänä pelastajiaan.
Häntä myös vähän jännitti isän näkeminen.
Isä voisi olla vihainen.
Olihan hän monta kertaa varoittanut poikaansa
lintuverkoista, joita pihapiirissä oli.

Nyt isällä ei kuitenkaan ollut aikaa torua Peteä.
Isä alkoi heti leikata verkkoa rikki.

Pahaksi onneksi kettu oli huomannut
epätavalliset puuhat pensaan juurella.
Leevi kuuli, kuinka ketun askeleet kahisivat lähellä.
Se varmasti haistoi heidät nyt aivan selvästi.

Isäpöllö leikkasi verkkoa irti
niin nopeasti kuin suinkin pystyi.
Sakset viuhuivat. Isää hermostutti.
Hermostus tarttui myös Peteen.
Pete ei ollut vielä kuullut ketun läsnäoloa
ja katsoi isäänsä hieman pelokkaana.
Leevi hoputti pöllöjä ja tähyili ympärilleen.

Äkkiä kaikki kolme kuulivat, kuinka
viereisen pensaan takana rasahti oksa.
Kettu oli pysähtynyt ja valmistautui hyökkäämään.
Nyt Petekin ymmärsi,
miksi isällä oli niin kiire.

Pete ehti vain katsahtaa isäänsä ja Leeviä,
kun iso ja tumma hahmo
tuntui äkkiä peittävän koko tähtitaivaan.
Kettu hyökkäsi.

Samalla sekunnilla isäpöllön työ oli tehty.
Pete oli irti.
Kaikki kolme ponnistivat lentoon
minkä siivistään pääsivät.
Ilmaan pölähti muutama höyhen,
kun ketun nopea tassu ehti osua
isäpöllön suuriin siipiin.
Korkealla ilmassa kaikki huokasivat
helpotuksesta ja totesivat yhteen ääneen:
– Olipas se täpärällä!

Huohottaen kolmikko laskeutui
läheisen puun oksalle.
Kun kaikkien hengitys oli tasaantunut,
isäpöllö katsoi Peteä ja Leeviä.
– Nyt mennään meille kuivattelemaan
höyheniä ja syömään iltapalaa.
Tulethan Leevi sinäkin?
Pete saa samalla tutustua paremmin
uuteen urheaan ystäväänsä,
isä sanoi hymyillen.

Suunnitelma sopi Leeville.
Hänenkin kasvoilleen levisi onnellinen hymy.
Vihdoinkin hän oli löytänyt uuden, oikean ystävän!

© Oppimateriaakeskus Opike 2023

Oheistehtävät

Tavoitteet

Harjoitusten tavoitteena on ***ajattelutoimintojen (***muistaminen, päättely, syy-seuraus jne.), ***kielellisten ja sosiaalisten taitojen*** kehittäminen vuorovaikutuksellisen ja toiminnallisen työskentelytavan avulla. Tavoitteena on myös ***luovaan toimintaan ja motorisiin harjoituksiin*** innostaminen tarinasta syntyneiden mielikuvien avulla. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja toisen asemaan asettumista.

Käsitteiden tunnistaminen

Ennen kuin aloitat tarinan lukemisen, tarkista että kaikki lapset tietävät mitä tarkoittaa: kalasatama, lepakko, kalaonni, uutinen, mänty, linnunpönttö, sähköjohto, vaistota, lintuverkko, takertua, vahingoittaa, uhkarohkea, perata (kaloja).

Lukemistavat

Aikuinen lukijana: Voit lukea koko tarinan läpi yhdellä kerralla tai rytmittää lukemista väliotsikoiden avulla pienempiin kokonaisuuksiin. Tarinan aikana voit tehdä kysymyksiä, joiden avulla saat selville lasten kuullun ymmärtämisen ja muistamisen taidot.
Lapsi lukijana: Lapset voivat lukea tarinan itsekseen tai pareittain. Aloitteleva lukija voi lukea esimerkiksi yhden luvun päivässä, jolloin lukemista ei tule liian paljon yhdellä kertaa.

Parityöskentelyssä toinen lukee ja toinen kuuntelee. Tarina on jaettu väliotsikoiden avulla pieniin osiin, jolloin vuoron vaihto on helppoa.

Jos kuuntelijan roolissa pysyminen on vaikeaa, saattaa korva-kortin näkyvissä pitäminen auttaa kuuntelijaa muistamaan oma tehtävänsä. Vastaavasti lukijalla on kirja-kortti. Kortit voi tehdä itse pahvista johon toiseen liimataan tai piirretään korvan kuva ja toiseen kirjan kuva.

Kerro tarinan pääjuoni ja/tai opetus

Lapsen on tärkeää oppia elämässään ***erottamaan olennaiset asiat epäolennaisista.*** Taito löytää pääasia, ydin, tavoite tai opetus helpottaa kaikenlaisen informaation käsittelyä. Kun lapsi kertoo tiivistetysti tarinan juonen, hän paljastaa samalla omat kognitiiviset ja kielelliset taitonsa löytää tarinan pääkohdat ja opetus (erottaa olennaisen epäolennaisesta, päättelykyky), ymmärtää tarinan sisältöä ja juonenkulkua (kuullun ymmärtäminen) sekä palauttaa mieleen kuulemiaan asioita (muistaminen). Jos tarinan pääkohtien kertominen tuntuu vaikealta, pyydä lapsia kertomaan tarinan alku, keskikohta ja loppu.

Muistatko?

Valitse lasten taidoille sopivat kysymykset alla olevasta luettelosta.

Mihin aikaan päivästä Leevi heräsi?
Mistä Leevi tiesi, että Eerolla oli ollut kalaonnea?
Minkälaisia uutisia äidillä oli Leeville?
Minne pöllöperhe oli muuttanut?

© Oppimateriaakeskus Opike 2023

Oheistehtävät

Miksi Pete tarvitsi apua?
Mitä irrottamiskeinoa Leevi kokeili ensin?
Miksi isäpöllö haettiin apuun?
Miksi Leeviä jännitti mennä hakemaan isäpöllöä?
Mistä sakset piti hakea?
Miksi Leevi halusi tulla isona?
Mitä he tekivät pelastautumisen jälkeen?

Päätteleminen ja syy-seuraus

Mistä Leevi tiesi, että joku tarvitsi apua?
Miksi isäpöllö tarjosi Leeville kyydin kalasatamasta Peten luokse?
Miksi isällä oli kiire saada Pete vapaaksi?
Miksi Peteä hieman pelotti nähdä isänsä?
Mitä Petelle olisi voinut tapahtua, jos sitä ei oltaisi pelastettu?

Tunteiden tunnistaminen ja toisen asemaan asettuminen

Mikä Leevistä oli kurjaa?
Miltä Leevin äidistä tuntui kertoa Leeville Peten perheestä?
Miltä Petestä tuntui, kun hän huomasi olevansa jumissa?
Miksi Leevi oli iloinen nähdessään Peten?
Miltä Peten isästä tuntui kun hän kuuli Peten jumiutumisesta?

Kuuntele ja kuvittele

Tunnista äänet ja pohdi missä kohdassa tarinaa ääni voisi kuulua.

Missä Leevi kuulee tällaisia ääniä? Luonto: järven aallot
Miksi Leevi kuuli tällaisen äänen? Ihminen: hyräily
Missä Leevi kuuli tällaisen äänen? Koti: oveen koputetaan
Missä Leevi kuuli tällaisen äänen? Koti: vanhan oven narina
Milloin Leevi kuuli tällaisen äänen? Luonto: sateen ääni

Tuottakaa ja keksikää itse ääniä (esim. huhuilkaa, huutakaa apua jne.), jotka liittyvät tarinan vaiheisiin ja arvuutelkaa niitä toisillanne.

Liittäminen omaan arkeen

Oletko sinä tai tuttavasi jäänyt jumiin tai kiinni jonnekin?
Oletko sinä auttanut pulassa olevaa kaveria?
Onko sinua jännittänyt, kun olet tavannut ensimmäistä kertaa kaverisi vanhemmat?
Mistä asiasta vanhempasi muistuttavat, että sinun pitää olla varuillasi?

© Oppimateriaakeskus Opike 2023

Oheistehtävät

Luova ilmaisu

Esittäkää tarina nukketeatterina, pöytäteatterina, pantomiimina tai näyttelemällä. Sopikaa kuka näyttelee Leeviä, Peteä, isäpöllöä, Eeroa ja Leevin äitiä. Voitte keksiä myös lisärooleja tarvittaessa. Pohtikaa yhdessä mitkä kohtaukset esitykseen otetaan (tarinan kiteyttäminen) ja niiden vuorosanoja.

Esittäkää pantomiimina yksin tai pienissä ryhmissä tarinaan liittyviä pysähtyneitä tilannekuvia tai kohtauksia. Sopikaa ryhmäläisten kanssa minkä tilanteen esitätte. Asettukaa kohtauksen vaatimiin asentoihin ja asetelmiin. Muokatkaa vaatetustanne tai ottakaa mukaan joitakin tilanteen vaatimia esineitä. Pysykää tilanteen vaatimissa asennoissa ja pyytäkää muita arvaamaan, mistä tilanteesta on kyse. Jos muut eivät arvaa mistä tilanteesta on kyse, joku voi käydä haastattelemassa paikallaan pysyviä esittäjiä kysymällä heiltä esimerkiksi: Kuka olet? Mitä teet? jne. Asetelma voi myös tarvittaessa lähteä liikkeelle ja esittäjät käyttää ääntään, jolloin arvaaminen helpottuu.

Piirtäkää tarinasta sarjakuva.

Ikuistakaa tarinan mieleenpainuvin kohtaus tai hahmo maalaamalla siitä kuva tai askartelemalla tai muovailemalla siitä kolmiulotteinen taideteos.

Kerro oma tarinasi

Kannusta lasta kertomaan oma tarina samantyylisestä aiheesta. Pyydä häntä kirjoittamaan tai piirtämään tarina paperille ja kertomaan se muille. Kirjoita tarina paperille, jos lapsi ei itse osaa kirjoittaa.

Sensomotoriset harjoitukset

Lentäkää leikisti juoksemalla ympäri tilaa kädet sivuille levitettyinä. Väistelkää tilassa olevia esiteitä ja mutkitelkaa lentäessänne.

Tehkää köysiin tai naruihin erilaisia solmuja ja antakaa niitä toisillenne selvitettäväksi.

© Oppimateriaakeskus Opike 2023